ALA-SATAKUNNAN YMPÄRISTÖSEURA

Jäsenkirje 1/2019

Viimeisinä räntäsateisina päivinä talven jälkeen suosta muistuvat mieleen suopursun huumaava tuoksu, tumma suolampi ja kuuman helteisen päivän uimareissu, punaisen eri sävyissä hehkuvat sammaleet ja aamu-usva suon yllä. Aurinkoisilla pitkospuilla lämmittelevä sisilisko ja suden tassunjälki sateen jäljiltä olevassa painaumassa suon ja metsikön rajalla. Suo tuntuu lempeältä, tuoksuvalta ja lämpimältä syliltä, turvasatamalta.

Kuva: Erkki Jaakohuhta

Toisaalta suossa on jotain mystistä ja ehkä pelottavaakin. Lapsena meitä varoiteltiin menemästä suolle yksin koska suonsilmäkkeisiin saattoi pudota. Minulle jäi lapsuusvuosiini asiasta mielikuva, että suon alla on ääretön ja pimeä tila ja suonsilmäkkeet ovat portteja sinne.

Suomalaisessa kansantarustossa suolla on vahva merkitys. Tarinat kertovat suolla majailevista elämän ja kuoleman rajalla elävistä henkiolennoista, aarnivalkeista jotka paljastavat suohon kätketyt aarteet tai suohon upotetuista ei-toivotuista lapsista tai murhan uhreista. Suo on tarinoissa ollut arvoituksellinen ja salaperäinen ja se on aina kiehtonut meitä suomalaisia.

Suomen pinta-alasta noin kolmannes on alun perin ollut suota. Sitä on aikaisempina vuosina ahkerasti valjastettu ihmisen hyötykäyttöön. Luonnontilaisena on säilynyt alkuperäisestä suopinta-alasta enää n. 35%. Vasta viime vuosina on herätty huomaamaan miten paljon hyötyä soista olisi meille luonnontilaisena tai ennallistettuna. Suot ovat valtavia hiilinieluja ja niillä on vaikutusta ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Soiden suojelu auttaa säilyttämään suomalaisen luonnon monimuotoisuutta ja soilla on vaikutusta myös vesivarantoihimme.

Mitä suo kätkee sisälleen? Mitä voisimme tehdä soittemme hyväksi? Miksi suo on suojelemisen arvoinen?

Tule mukaan kuuntelemaan asiantuntijoitten luentoja suosta ja sen elämästä lauantaina 27.4.2019 klo 12 Euran yhteiskoulun auditorioon.

Kesäisiä suoretkiä odotellen,
pj Niina

Pölyttäjät

Siitepölyn siirtyminen kasvien heteistä emeihin tapahtuu joko tuulen tai jonkun kuljettajan välityksellä. Välittäjiä maailmalla on kaikenlaisia pienistä hyönteisistä lepakoihin ja lintuihin, meillä pölyttäjät ovat hyönteisiä.
Tuulipölytteisiä kasveja ovat esimerkiksi viljat, heinät ja useat puut kuten mänty, kuusi, koivu, leppä, haapa. Hyönteispölytteisiä ovat rypsi, apilat, pavut, hedelmäpuut, marjapensaat, mansikka ja luonnonmarjat kuten vadelma, mustikka ja puolukka. Tiheissä kasvustoissa, kuten rypsipellossa voi kyllä tuulikin pölyttää osan kukinnoista, mutta hyvissäkin tuuliolosuhteissa hyönteiset lisäävät satoa. Jotkut kasvit voivat pölyttää itsensä, monet ovat itsesteriilejä. Omenalajikkeet ovat klooneja, joten niiden pölyttämiseen usein tarvitaan toisen lajikkeen siitepölyä.

Erakkomehiläinen

Pölyttävistä hyönteisistä tunnetaan parhaiten mesipistiäisiin kuuluvat mehiläiset ja kimalaiset. Muita pölyttäjiä ovat yhteiskuntia muodostamattomat erakkomehiläiset, kukkakärpäset ja perhoset. Myös ampiaiset käyvät alkukesällä kukissa ruokailemassa, vaikka ne ruokkivatkin toukkansa hyönteisillä, kuten hyttysillä tai kärpäsillä. Pölyttäviä lajeja on paljon, kimalaisia 30, loiskimalaisiakin 8 ja erakkomehiläisiä parisataa lajia. Kaikki näistä jälkimmäisistä eivät ole oikeastaan erakoita, vaan ryhmään kuuluu sekä yhdyskuntia että yhteiskuntia muodostavia lajeja.

Pölyttäjien vähentyminen on herättänyt maailmanlaajuisesti huolta. Euroopan maissa on kehitetty seurantaan erilaisia ohjelmia ja meillä Suomessa käynnistyy tänä vuonna seuranta, johon asiasta kiinnostuneet voivat osallistua. Ohjelmaan kuuluu vakioreitin kävely muutamaan kertaan kesässä ja kaikkien havaittujen kimalaisten kirjaaminen. Samaan tapaan toimii talvilintujen laskenta, tosin kimalaisseurannassa kävelykierros on lyhyt, 1-2 km. Tietoa aiheesta löytyy ympäristökeskuksen sivuilta www.syke.fi tai Juha Pöyryltä sähköpostilla juha.poyry@ymparisto.fi

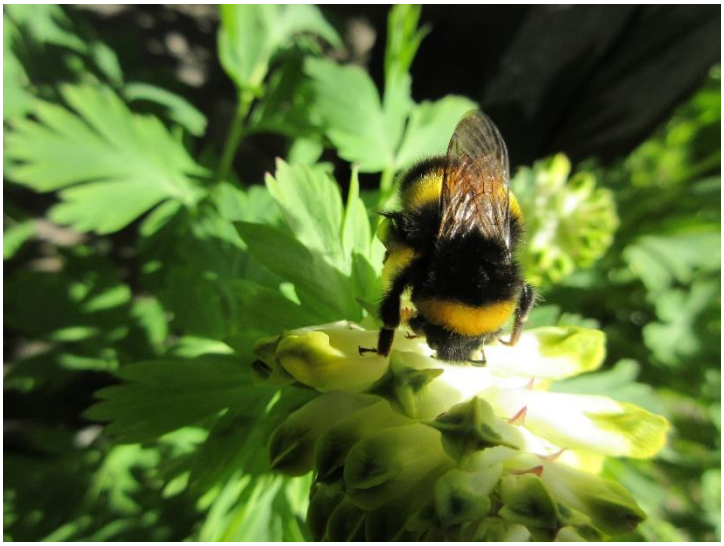

Kimalainen

Suurilla salaojitetuilla aukeilla kimalaisten ja muiden hyönteisten elinmahdollisuuksia heikentää sopivien pesäpaikkojen puute. Monet kimalaiset pesivät maassa koloissa, mielellään vanhoissa hiirenpesissä. Tällaisia voisi olla ojien pientareissa ja pellonreunoissa ja vaikkapa metsäsaarekkeissa. Monet erakkomehiläisetkin pesivät maassa. Suuret aukeat yhtä tai paria ravintokasvia eivät myöskään tarjoa hyviä elinmahdollisuuksia, vaikka viljelyssä olisikin antoisa mesi- ja siitepölylähde. Kimalaiset tarvitsevat mettä ja siitepölyä koko kesän ensin yhteiskuntiensa vahvistumiseen ja sitten taas yhteiskunnan elinkaaren loppupäässä uusien seuraavan kesän yhteiskuntien emojen kasvatukseen. Siitepölyjen

koostumus eri kasveilla vaihtelee ja siksi täysipainoiseen ruokavalioon tarvitaan useiden erilajisten kasvien siitepölyä. Kimalaisille sopivien elinympäristöjen pirstoutuminen on johtanut syntyneissä pienissä populaatioissa sukusiitokseen ja tällaisten pienten esiintymien häviämiseen. Jotkut kimalais- ja erakkomehiläislajit saattavat olla erikoistuneet harvoihin kasvilajeihin ja näiden hävitessä häviävät myös niistä riippuvaiset hyönteiset.

Tämä ongelma ei meillä ehkä ole niin suuri kuin tiheästi asutuissa maissa, kun kuitenkin suurimmassa osassa maata enin osa alueesta on muuta kuin peltoja ja pelloistakin osa on nurmena. Tosin nimenomaan Ala-Satakunnassa tilanne voi olla muuta maata heikompi, täkäläiset suuret salaojitetut juurikasta, perunaa tai viljaa kasvavat aukeat eivät juuri tarjoa hyönteisille elinmahdollisuuksia.

Kasvinsuojeluaineet vaikuttavat pölyttäjien menestymiseen kahdella tavalla: hyönteisiä vastaan tarkoitetut aineet ovat niille suoraan myrkyllisiä ja rikkakasviaineet vähentävät niiden ravintokasveja. Kasvinsuojeluaineet on luokiteltu niiden pölyttäjille vaarallisuuden mukaan ja niiden käytössä kukkiville kasvustoille on rajoituksia. Mehiläispesien lähistöllä ei myöskään saa ruiskuttaa niille haitallisia aineita. Nämä säädökset tuntuvat mehiläisten kohdalla toimivan hyvin, silloin kun vahinkoja on sattunut, on yleensä toimittu vastoin annettuja säädöksiä. Villien pölyttäjien tilanne on heikompi, niiden lentosäde on usein aika lyhyt, jolloin ne eivät pääse keruulennoille puhtaammille alueille. Kimalaisilla on todettu selviä kasvinsuojeluaineista aiheutuneita vahinkoja silloin kun mehiläiset ovat selvinneet ilman havaittavia altistumisesta aiheutuneita oireita. Luonnonpölyttäjien suojeleminen onkin ollut merkittävä peruste useiden neonikotinoidien kieltämiselle EU:ssa, tosin Suomi on toistuvasti hakenut poikkeuslupia niiden käytölle.

Pölyttäjien avustamiseen on kyllä keinoja, jotka auttaisivat niiden elinolosuhteita: sopivia pientareita, pesäpaikkoja, monipuolisia kasvustoja, jotka tarjoavat ravintoa koko kesäksi. Pensasaidat olisivat hyviä tarjoamaan suojapaikkoja ja ravintokasveja ja tuultakin murtamaan isoilla aukeilla.
Kotipuutarhoissa on mahdollisuuksia enemmän sekä tarjota kukkivia kasveja läpi kesän ja sopivia koloja sekä maassa että myös rakennuksissa. Erakkomehiläisille voi porata puupölkkyihin reikiä toukkien kasvatuskoloiksi. Toisaalta jatkuvasti lyhyenä pidetty nurmikko on pölyttäjille viherautiomaa, mikä ei tarjoa niille minkäänlaisia elinmahdollisuuksia.

Lassi Kauko

Kukkakärpäsiä

Mehiläinen

Ala-Satakunnan Ympäristöseuran tapahtumakalenteri vuodelle 2018

Tarkempia tietoja tapahtumista yhdistyksen kotisivuilta www.sll.fi/alasatakunta , FB: Ala-Satakunnan ympäristöseura ry ja Alasatakunnan yhdistykset -palstalla.

27.4.2019 **klo 12** **Suoseminaari**

Euran yhteiskoulun auditorio, Savikontie 11
Asiantuntijat esitelmöivät suoluonnosta, soiden säilyttämisen tärkeydestä ilmastonmuutoksen torjunnassa, soidensuojelusta sekä soiden arkeologisesta merkityksestä.
Kaikille vapaa pääsy.
Kts. tarkemmat tiedot jäsenkirjeen liitteestä.

Yhteyshenkilö: Niina 040 5761738

11.5.2019 **Kevätretki**

Yhteyshenkilö: Erkki 0500 125215

18.5.2019 **Lasten metsäretkipäivä**

Suomen lasten metsäretkipäivä kannustaa kaikkia aikuisia, niin perheitä kuin lasten kanssa työskenteleviäkin viemään lapsia metsäretkille. Retkipäivä muistuttaa metsissä liikkumisen tärkeydestä ja on kunnianosoitus suomalaiselle luonnolle.
Lisätietoa myöhemmin.

Yhteyshenkilö: Päivi 050 5168350

25.5 2019 **klo 10.00** **19. Eurajoki-melonta**

Yhteistyössä Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen ja Euran Kanoottiklubin kanssa toteutettava melontaretki lähtee tänä vuonna Eurajoelta. Tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Yhteyshenkilöt ja ennakkoilmoittautumiset:
Seppo 050 5607357 ja Erkki Länsisyrjä 040 8338704

17.8.2018 **Villiinny Koskeljärvestä-tapahtuma**

Yhteistyössä useiden eri toimijoiden kanssa järjestettävä koko perheen tapahtuma Koskeljärven ympäristössä, ohjelmaa aamusta iltaan.

Yhteyshenkilö: Niina 040 5761738

syys-lokakuu	**Syysretki**
	Yhteyshenkilö: Erkki 0500 125215
marras-joulu	**Pikkujoulu**
	Yhteyshenkilö: Niina 040 5761738

Retki- ja talkookerhon toimintaa:

Retkille ja talkoisiin kutsutaan kerhon sähköpostilistan välityksellä. Listaa ylläpitävät ja retkiä suunnittelevat retkikerhon vetäjät.

Jos haluat liittyä kerhon sähköpostilistalle, niin ota yhteyttä Erkkiin p. 0500 125215, erkki.jaakohuhta@dnainternet.net tai Päiviin p. 050 5168350 paivisandelin@suomi24.fi

Retkiä ja talkoita voi järjestää myös kerholainen itse sähköpostilistan välityksellä.

Tiedot kerhon retkistä ja talkoista julkaistaan myös yhdistyksen kotisivuilla:
www.sll.fi/alasatakunta ja FB:ssä Ala-Satakunnan ympäristöseura ry

Lisätietoja: www.sun-aurinkosahko.fi • www.pkvoy.fi • puh. 044 279 1428 / Salla Anttila • sun@pkvoy.fi

Ala-Satakunnan Ympäristöseuran yhteystiedot

Ympäristöseuran sähköposti: alasatakunta@sll.fi

puheenjohtaja: Niina Laihonen, 040 5761738, niina.laihonen@dnainternet.net
varapuheenjohtaja: Janne Liikanen, 050 3223563, janne.liikanen@eura.fi
sihteeri: Lassi Kauko, 050 5453628, lkauko@netti.fi
jäsen, retkivastaava: Erkki Jaakohuhta, 0500 125215, erkki.jaakohuhta@dnainternet.net
jäsen, jäsensihteeri: Elli Salminen, 050 5551773, elli.salminen@suomi24.fi
jäsen: Markku Haukioja, 040 8618436, markku@haukioja.com
jäsen: Seppo Saari, 0400 801151, seppo.saari@pp.inet.fi
varajäsen: Rauni Halonen, 044 555 9605, rauni.halonen@gmail.com
varajäsen: Seppo Varjonen, 050 5607357, sevarjo@saunalahti.fi
varajäsen, retkivastaava: Päivi Sandelin, 050 5168350, paivisandelin@suomi24.fi

Hallituksen ulkopuolelta:
taloudenhoitaja: Paula Saarivuori, 050 3404677, saarivuoripaula@gmail.com
viestintäsihteeri: Rami Saarivuori, rami.saarivuori@outlook.com

Toiminnantarkastajat:
Tiia Pohjalainen
Jussi Vallin

Varatoiminnantarkastajat:
Inkeri Hurme
Tanja Hakulinen

SLL:n Satakunnan Piirin kokousedustajat:
Niina Laihonen
Päivi Sandelin
Elli Salminen
Seppo Saari
Seppo Varjonen